

Коментар Удружења судија прекршајних судова на радни текст Националне стратегије реформе правосуђа за период 2019-2024. године

Подржавамо истакнуту визију стратегије за постизање модерног ефикасног правосуђа, одговорног и отвореног према грађанима и друштву, независног и самосталног у одлучивању.

Сагласни смо да прокламовани општи циљ стратегије буде даље јачање правне државе, доступности правде и правне сигурности у сврху квалитетног и ефикасног остваривања заштите права и слобода грађана и подизања нивоа поверења у правосудни систем.

Мишљења смо да предложени специфични циљеви одговарају прокламованом општем циљу и заиста могу допринети његовом остварењу.

1) Јачање независности и самосталности правосуђа

Поред предложених мера, које подржавамо, сматрамо да треба додати још две мере које би, свака на свој начин, у значајној мери утицале на јачање независности и самосталности правосуђа. Те мере су:

- 1. Измена нормативног оквира у циљу доследног поштовања принципа независности правосуђа, самосталности у вођењу судског поступка и у доношењу судских одлука и поштовања претпоставке невиности као једног од основних људских права у казненом законодавству;**

У оквиру ове мере спровела би се измена одговарајућих прописа са циљем увођења забране коментарисања судских поступака у току њиховог трајања, посебно забране кршења претпоставке невиности, уз прописивање одговарајућих санкција, нарочито ако би овакво понашање довело до значајних негативних последица на штету неког лица.

Спровођење ове мере требало би да спречи све чешћа коментарисања судских поступака и кршења претпоставке невиности, нарочито она учињена посредством средстава јавног информисања, која доводе до узнемиравања грађана и стварања погрешне слике у јавности о

одговорности неког лица за неко казнено дело, учињених чак и пре покретања судског поступка.

2. **Измена нормативног оквира у циљу изједначавања материјалног положаја судија свих судова првог степена надлежности и усаглашавања положаја судија и судијских помоћника који свој посао обављају у истом суду.**

У оквиру ове мере изменио би се нормативни оквир тако да све судије судова првог степена надлежности имају једнак положај по закону како по питању свог материјалног статуса тако и по питању услова за избор на те судијске функције. На овај начин би се отклониле постојеће сасвим неосноване разлике које доводе до оправданог незадовољства појединих носилаца правосудних функција.

Такође, неопходно је изменити и нормативни оквир који регулише однос зарада судија и судијских помоћника, посебно у истом суду, како би се отклониле сада постојеће нелогичности које се састоје у том да у појединим судовима судијски помоћници имају веће зараде од судија тих судова што свакако не одговара значају обављања њиховог посла и степену одговорности којем подлежу. Негативна последица постојеће ситуације је и што квалитетни судијски помоћници нису заинтересовани да конкуришу на судијска места која су знатно мање плаћена од њиховог посла судијског помоћника, што се показало и на неколико протеклих спроведених избора за судије када је број судијских помоћника судова вишег степена надлежности који су конкурисали за функцију судије у судовима нижег степена надлежности био занемарљив.

Посебно подржавамо предложену меру (б) „Успостављање јасних и јединствених критеријума у погледу избора и напредовања судијских/тужилачких помоћника, у циљу омогућавања каријерног напредовања и успостављања посебне професије“.

Ова мера ће допринети да се судијски и тужилачки помоћници који квалитетно обављају своје дужности а не желе да конкуришу на функцију судије или заменика тужиоца додатно мотивишу путем омогућавања каријерног напредовања на један много софистициранији начин него што је то сада могуће по важећим прописима који регулишу ту област. Ово је и у складу са праксом која постоји у више европских држава.

2) Унапређење непристрасности и одговорности правосуђа

Подржавамо овај специфични циљ и предложене мере.

3) Унапређење стручности правосуђа

Подржавамо овај специфични циљ и предложене мере уз напомену да, у циљу што успешнијег и ефикаснијег спровођења мере континуираног унапређења свих програма обуке на Правосудној академији, у Програмском савету Правосудне академије треба да буду представници свих прописаних врста судова како би обука судија, судијских помоћника и судског особља тих судова била приближно једнака по обиму и подједнако ефикасна.

4) Унапређење ефикасности правосуђа

Подржавамо овај специфични циљ и предложене мере а посебно:

- Усвајање и ефикасну примену Стратегије за управљање људским ресурсима у циљу делотворнијег/оптималнијег планирања, запошљавања, распоређивања, мотивисања и напредовања у оквиру правосуђа;

У оквиру ове мере посебно је важно изналажење ефикасног начина за приближно равномерно оптерећење свих судова и судија у Србији са фокусом на растерећење најоптерећенијих судова, нарочито судова у Београду.

- Унапређење система достављања;
- Даљи развој система алтернативног решавања спорова;

Предлажемо да у оквиру ове мере буде обухваћено и проширење примене споразума о признању прекршаја на што већи број области прекршаја.

Споразум о признању прекршаја као једини начин алтернативног окончања прекршајног поступка који је у досадашњој примени показао изузетне резултате у више области прекршаја треба увести у примену и у другим областима прекршаја у којима се још не примењује а у којима се то покаже оправданим у смислу ефикасности.

- Унапређење ефикасности наплате прекршајних казни;

Предлажемо да се у оквиру ове мере пропише и унапређење ефикасности наплате трошкова судског поступка.

Наведена унапређења треба спровести, између осталог, и изменама одговарајућих процесних закона, и увођењем система тзв. пасивног начина извршења изречених новчаних казни и трошкова поступка, који се, у време док је примењиван, показао као најефикаснији.

- Континуирано унапређење и модернизација правосудне инфраструктуре;

Ово је једна од кључних мера која је, захваљујући напорима и преданости Министарства правде, са великим успехом спровођена и у претходном периоду и мора бити настављена и у периоду спровођења нове стратегије.

- Даље унапређење и уједначавање интерних процеса рада управе судова и јавних тужилаштава и модернизација процеса рада у циљу административног растерећења носилаца правосудних функција.

- Праћење примене процесних закона и измене у складу са резултатима примене утврђеним и кроз анализе трошкова и користи у односу на циљеве који су постављени приликом усвајања закона.

Поред већ предложених, мислимо да би било корисно додати још две мере које би значајно допринеле повећању ефикасности правосуђа:

1. Измена Правилника о критеријумима и мерилима за оцену рада судија и председника судова увођењем ефикасних метода за разврставање судских предмета по сложености и тежини са циљем увођења специјализације судија за поједине области правосуђа;

Овде се ради о тзв. „пондерисању“ предмета за којим постоји потреба у скоро свим правосудним областима а посебно је изражена у раду прекршајних судова који поступају по преко 270 закона и уредби из свих области живота и тешко је оствариво да судије буду стручњаци за поступање у свим тим областима, због чега је неопходна специјализација судија за поступање у појединим областима прекршаја, нарочито оним које су специфичне као што су: царински, буџетски, порески прекршаји, прекршаји из области борбе против корупције, прекршаји са елементима насиља, прекршаји из области рада разних инспекција и други. Такође, у поступку пред прекршајним

судовима појављују се различити прекршаји по сложености и тежини, од једноставних саобраћајних прекршаја па до најсложенијих царинских и буџетских прекршаја, прекршаји са једним или више окривљених, окривљени са једним или више прекршаја, који не захтевају подједнако ни времена ни труда судија, и због свега тога неопходно је разврстати те прекршаје како би судије биле више заинтересоване за поступање и у сложенијим судским предметима, што сада, реално, није случај при ситуацији када се сваки судски предмет вреднује једнако.

2. **Измена процесног закона у циљу решавања проблема нереално високих трошкова награда и накнада за рад бранилаца у поступку пред прекршајним судовима;**

Рад готово свих прекршајних судова у великој мери је онемогућен услед чињенице да су рачуни тих судова веома често у блокади услед наплате трошкова бранилаца што значајно негативно утиче на функционисање тих судова. Сматрамо да је у предстојећем периоду неопходно спровести адекватне мере како би се овај проблем решио и спречило да се новац из буџета, опредељен за рад и функционисање судова, прелива на рачуне бранилаца, посебно при важећој адвокатској тарифи која неравномерно и несразмерно прописује накнаде за рад бранилаца у различитим судским поступцима.

5) Развој е-правосуђа

У потпуности подржавамо наведени специфични циљ и предложене мере уз посебан нагласак на мере које се састоје у обезбеђивању даљег развоја стандардизованих и централизованих ИКТ система у судовима и континуирано унапређење размене података између органа у оквиру правосудног система и са другим државним органима.

б) Унапређење транспарентности и доступности правосуђа

У потпуности подржавамо наведени специфични циљ и предложене мере а посебно меру која се састоји у континуираном јачању капацитета лица именованих за односе са јавношћу у судовима, тужилаштвима и осталим правосудним институцијама и даље јачање односа са представницима медија кроз унапређење њиховог познавања и разумевања правосуђа.

Закључак: подржавамо предложени радни текст стратегије уз напомену да треба размотрити наше додатне предлоге мера и предлог да у радном

телу/комисији која буде основана за спровођење стратегије обавезно, у својству члана, буду заступљена и релевантна струковна удружења судија, тужилаца и судијских и тужилачких помоћника.

Председник Главног одбора

Милан Мариновић